

Horáková, Jarmila

Mârza, Radu. Călători și pacienți români la Karlsbad (Rumunští návštěvníci a pacienti v Karlových Varech)

Porta Balkanica. 2024, vol. 15, iss. 1-2, pp. [47]-48

ISSN 1804-2449 (print); ISSN 2570-5946 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.81517>

Access Date: 10. 03. 2025

Version: 20250220

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

RADU MÂRZA: CĂLĂTORI ȘI PACIENȚI ROMÂNI LA KARLSBAD (RUMUNŠTÍ NÁVŠTĚVNÍCI A PACIENTI V KARLOVÝCH VARECH)

Jarmila Horáková

V rumunském tisku a literatuře po roce 1900 a v meziválečném období se Karlovým Varům (známým v té době jako Karlsbad) přezdívalo „Mekka lázeňství“ či „nejkrásnější nemocnice v Evropě“. Klužský historik Radu Mârza se rozhodl ve své knize zmapovat, jak se pobyty v tomto západočeském městě staly v rumunském prostředí takovým fenoménem – počínaje přelomem 18. a 19. století, kdy nacházíme doklady o prvních rumunských návštěvnících – v té době jak ze Sedmihradska (do roku 1918 součásti Rakouského císařství, respektive Rakouska-Uherska), tak i z Valašského a Moldavského knížectví, později Rumunského království, až do konce meziválečného období.

Jelikož je kniha určena v prvé řadě rumunskému čtenáři, první kapitola je věnována dějinám Karlových Varů s důrazem na vznik a vývoj moderního lázeňství, které je spjato se jmény jako David Becher a Jean de Carro, a především pak na 19. století do roku 1914 a meziválečné období, tedy dobu největší slávy tohoto způsobu léčby a rekonvalescence mezi evropskou smetánkou včetně příslušníků šlechtických a panovnických rodů.

Obliba Karlových Varů jako lázeňského střediska by zřejmě nemohla v rumunských

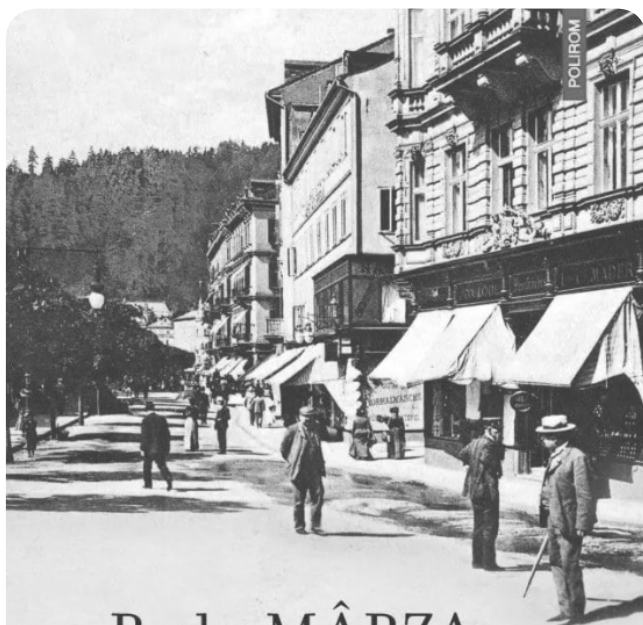
zemích dosáhnout takových rozměrů nebýt rumunských lékařů, kteří během roku nejčastěji ordinovali doma a na lázeňskou sezónu během letního období se stěhovali za prací do českých lázní, přičemž tyto přesuny byly doprovázeny sérií inzerátů ve významných lokálních periodických s uvedením veškerých kontaktních údajů v lázeňském působišti. Někteří z uvedených lékařů pobývali i v dalších městech lázeňského trojúhelníku – Mariánských či Františkových lázních.

Za věhlasnými rumunskými lékaři přijížděli na léčení mnozí neméně slavní pacienti z řad významných osobností (mj. spisovatelé I. L. Caragiale či G. Coșbuc), básníci skládali básně věnované vřídlu a léčivým pramenům (např. Gh. Asachi, O. Goga aj.) a při popíjení minerálních vod se mimochodem potkávali státníci a politici, kteří sem často přijížděli inkognito, a v neformálním prostředí se probíraly důležité otázky mezinárodní i rumunské politiky, čemuž jsou věnovány další kapitoly v knize. Význačné rumunské deníky mívaly v Karlových Varech o sezóně své korespondenty, kteří znamenávali i politickou situaci na místě – jak v dobách Rakouska-Uherska, tak v meziválečném období, kdy vzkvétalo československo-rumunské spojení stvrzené Malou dohodou, až po napětí mezi sudetskými Němci a mladým československým státem.

Rumunský historik dále představuje obraz společenského života v Karlových Varech, jak ho vykreslil rumunský tisk ve sledovaném období, který si všímal nejen přítomnosti významných hostů v různých podobách (včetně dobových vtipů a karikatur), ale referoval také o kulturních a sportovních událostech, černé kronice spojené s rumunskými návštěvníky či větších výkyvech počasí (např. dlouhotrvajících deštích). Dále pak analyzuje ekonomickou stránku návštěv tohoto lázeňského města a přítomnost karlovarských vod v lahvi, soli a dalších artiklů na rumunském trhu, včetně jejich inzerování či celních překážek v dovozu. Poslední kapitola je věnována možnostem dopravy do západočeských lázní a jejímu vývoji v průběhu času.

V úvodu knihy se čtenář dozví, že autor se začal tématu věnovat poté, co dostal darem propagační šedesátistránkovou brožuru vytiště-

nou v rumunštině, kterou vydalo v roce 1907 město Karlsbad, a dokládá tak přítomnost nemalého množství Rumunů v tomto vyhlášeném letovisku – nejednalo se o první vydání této bezplatně distribuované publikace (vyšla také v němčině, češtině, maďarštině a francouzštině). Radu Mârza sice na řadě míst zdůrazňuje, že se nejedná o vyčerpávající výzkum dané problematiky, ale práce je podložena velkými množstvím dobových pramenů a na více než čtyřech stech solidně zpracovaných stránkách načrtává plasticky obraz různých aspektů lázeňského života spojených s rumunskými pacienty a návštěvníky tohoto města (doprovázený četnými citacemi z literatury a tisku, obrázky a karikaturami), které ve své době patřilo k předním evropským lázním, jejichž návštěva byla nedílnou součástí života vyšší a střední třídy v 19. a v první polovině 20. století.

Radu MÂRZA

Călători și pacienți români la Karlsbad

O istorie culturală a mersului la băi
pe la 1900